

Головний фонд нормативних документів у сфері оборони. Проблеми та перспективи розвитку

В. Ткаченко, начальник науково-дослідного відділу стандартизації у сфері озброєння та військової техніки,
В. Вершинін, заступник начальника відділу, начальник сектору,
 Науково-дослідний інститут стандартизації,
 ДП «УкрНДНЦ проблем стандартизації, сертифікації та якості», м. Київ

Главный фонд нормативных документов в сфере обороны. Проблемы и перспективы развития

В. Ткаченко, начальник научно-исследовательского отдела стандартизации в сфере вооружения и военной техники,
 В. Вершинин, заместитель начальника отдела, начальник сектора,
 Научно-исследовательский институт стандартизации, ГП «УкрНИУЦ проблем стандартизации, сертификации и качества», г. Киев

The Main Regulations Fund in the Field of Defense. Issues and Prospects

V. Tkachenko, Head of the Research Department for Standardization on Armaments and Military Equipment,
 V. Vershynin, Deputy Head of Department, Section Chief,
 Research Institute for Standardization,
 «Ukrainian Research and Training Center for Standardization, Certification and Quality Problems» State Enterprise, Kyiv

У статті проаналізовано стан Головного фонду нормативних документів (ГФНД) у сфері оборони, його подальший розвиток, проблеми, що виникли, та перспективи їх усунення.

В. Ткаченко

Розгляд стану ГФНД у сфері оборони (зокрема озброєння та військової техніки — ОВТ), як частини нормативно-правової складової національної системи стандартизації, започатковано у статтях [1, 2], у яких проблеми окреслено у загальному вигляді.

Керівний нормативний документ [3, п. 3.1] встановлює, що «державний фонд нормативної документації з озброєння та військової техніки — це сукупність документів зі стандартизації, метрологічного забезпечення озброєння та військової техніки, що містить установлені для багаторазового вжитку норми, правила і характеристики продукції, робіт і послуг».

Сьогодні [3] не враховує вимоги Законів [4, 5], постанов [6, 7], ДСТУ 1.1:2001 [8, п.5.1], тому виникає потреба скорегувати деякі терміни. Виходячи з цього, встановлюємо назву фонду та НД, з яких він формується.

ГФНД у сфері оборони формується з нормативно-правових актів, національних, міждержавних і НД міжнародних організацій, що встановлюють вимоги на продук-

цію, роботи, процеси, послуги оборонного призначення (ПОП), національні класифікатори, військові стандарти Міністерства оборони України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також інші стандарти, що містять відомості з обмеженням доступу.

Мета статті — на основі аналізування стану ГФНД виявити проблеми та перспективи його розвитку на найближчі роки.

Поточний стан ГФНД у сфері оборони

ГФНД у сфері оборони [6] функціонує як окремий структурний підрозділ у складі науково-дослідного відділу стандартизації у сфері ОВТ Науково-дослідного інституту стандартизації ДП «УкрНДНЦ».

Об'єкти стандартизації у сфері оборони розподілені:

- За ДК 004:2008 Українським класифікатором НД (ICS:2005, MOD) [9]:
 - 01.040.95 Військова техніка (Словники термінів);
 - група 61.020 Військовий одяг;
 - клас 95 Військова техніка;

В. Вершинін

▪ група 95.020 Військова техніка. Військові питання. озброєння.

2. За «Классификатором государственных стандартов на военную технику» (ВТ), колишнього СРСР, міждержавні військові НД, прийняті в Україні [10]:

- Раздел 0. Военная техника.
- Классы: 00, 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 09.

До НД у сфері оборони віднесено [10]:

▪ національні стандарти України (ДСТУ В), керівні нормативні документи (КНД В), рекомендації (РВ), національні класифікатори України (ДК В);

▪ національні стандарти України для господарства та потреб оборони (ДСТУ);

▪ військові доповнення (ВД) до національних стандартів України (ДСТУ ВД...), доповнення до національних стандартів України (ДСТУ...ВД) на особливий період (ОП);

▪ міждержавні військові стандарти (ГОСТ В), КНД В, РВ, військові доповнення до міждержавних військових стандартів (ГОСТ ВД...);

▪ доповнення до міждержавних військових стандартів на ОП (ГОСТ...ВД, ГОСТ...ВДУ), міждержавні стандарти ОП (ГОСТ ...В, ГОСТ В...ВД, ГОСТ В...В);

▪ міждержавні стандарти (ГОСТ) на продукцію господарського призначення і потреб оборони країни.

За «Классификатором государственных стандартов на военную технику» міждержавні військові стандарти згруповано у 10 класів і 68 груп, понад (87 %) НД зосереджено у п'яти класах 00, 01, 04, 05, 07 (табл. 1). У групах 001, 016, 022, 023, 033, 044, 062, 078, 087, 095 розроблено всього по одному стандарту,

тобто очевидні явні диспропорції у формуванні фонду стандартів колишнього СРСР.

На сьогодні ГФНД у сфері оборони містить понад 3100 НД (табл. 2), у т.ч. 2959 міждержавних військових НД, що складає 95,5 %, прийнятих 30—40 років тому та 141 національний НД (0,5 %).

Для забезпечення потреб оборони в Україні використовуються 8380 цивільних національних і міждержавних стандартів (73 % від усієї кількості НД — 11480), але ж питання про їхню загальну потребу не вивчене. Крім того ГФНД у сфері оборони містить понад 190 технічних умов України на виробництво військового призначення, які використовуються виробниками сучасної продукції для потреб збройних сил України, інших військових формувань держави.

Для інформаційного забезпечення можуть використовуватись 450 стандартів НАТО (адміністративні, матеріальні та оперативні) та США (MIL). Військові стандарти НАТО поділяються на дві групи: *NATO Standardization Agreements, STANAGs* (Угоди зі стандартизації) і *Allied Publications, APs* (Союзні документи). Останні містять узгоджені принципи дій чи стандартизовані методи [10].

Інформацію щодо чинних міждержавних і національних НД у сфері оборони наведено у [10]. Відповідно до вимог [11], інформація щодо затвердження, зміни та скасування НД у сфері оборони, зокрема на ОВТ, публікується в інформаційних покажчиках стандартів на військову техніку (ІПС), які видаються двічі на рік.

Видання ІПС «Національні стандарти України на військову техніку» дає змогу користувачам ГФНД

Таблиця 1. Розподіл міждержавних військових стандартів за «Классификатором государственных стандартов на военную технику» та за роками прийняття

Ч/ч	Рік прийняття	Класи військової техніки *)										Усього
		00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	
1	1964 — 1972	5	9	—	—	11	17	1	1	5	2	51
2	1973 — 1982	79	81	14	36	165	103	28	65	19	15	605
3	1983 — 1992	85	32	10	15	110	79	31	66	8	10	446
4	Разом	169	122	24	51	286	199	60	132	32	27	1102

*) 00 — загальні правила і норми за спеціальними виробами оборонного призначення;

01 — спеціальні види сировини, матеріалів, комплектувальних виробів, спеціальне технологічне обладнання, оснащення та інструмент;

02 — військово-авіаційне озброєння і техніка. Літальні апарати, бортове, аеродромне і стартове обладнання. Парашутно-десантне майно і рятувальні засоби;

03 — військово-морське озброєння і техніка. Кораблі, корабельне і портове обладнання. Корабельний інвентар та майно;

04 — ракетне, артилерійське, стрілецьке та інше озброєння, боєприпаси;

05 — бронетанкова, автотракторна техніка і другі види машин, засоби та майно хімічного захисту, засоби інженерного озброєння;

06 — спеціальне електротехнічне та світлотехнічне обладнання;

07 — спеціальна радіоелектронна і електронна техніка та апаратура зв'язку;

08 — речове, військово-санітарне майно, продовольство і засоби постачання. Спеціальне обладнання споруд. Тара та упаковка. Технічні засоби транспортування;

09 — спеціальні прилади, апаратура, пневматичне обладнання, гідравлічне обладнання.

Таблиця 2. Кількість НД у сфері оборони

Вид нормативних документів	Кількість НД
Національні нормативні документи у сфері оборони у тому числі:	141
Національні стандарти на військову техніку (ДСТУ В)	52
Керівні нормативні документи (КНД В)	1
Рекомендації (Р В)	5
Національні класифікатори України (ДК В)	1
Національні стандарти України, що мають гриф «таємно» чи «ДСК» (ДСТУ)	11
Національні доповнення до міждержавних стандартів на особливий період (ГОСТ ВДУ)	44
Військові доповнення до національних стандартів України (ДСТУ ВД)	1
Доповнення до національних стандартів на особливий період і стандарти особливого періоду (ДСТУ ВД) (ДСТУ В)	26
Міждержавні військові стандарти (ГОСТ В)	1037
Військові доповнення до міждержавних стандартів (ГОСТ ВД)	252
Доповнення до міждержавних стандартів на особливий період і стандарти особливого періоду (ГОСТ ВД, ГОСТ В ВД, ГОСТ В)	896
Міждержавні стандарти з єдиними вимогами для оборони та господарства країни, що мають гриф «таємно» чи «ДСК» (ГОСТ)	332
Міждержавні стандарти на продукцію господарського призначення, що містять нетаємні відомості обмеженого користування (ГОСТ)	354
Міждержавні рекомендації (РД, РД В, Р В)	88
Усього:	3100

у сфері оборони отримувати своєчасну та достовірну інформацію щодо чинних національних НД на ПОП, а також такі, що мають відповідні грифи секретності, національні доповнення України на ОП до міждержавних стандартів, національні стандарти на ОП і доповнення до національних НД на ОП, а також відомості щодо скасованих НД у сфері оборони та інформацію щодо державної реєстрації технічних умов на виробі військового призначення і змін до них.

ГФНД у сфері оборони згідно з чинним законодавством, на договірних умовах, відповідно до письмових запитів, забезпечує користувачів інформаційними послугами:

- надає відомості щодо НД (наявність у фонді, гриф документа, чинність, термін дії, внесення змін, скасування);
- забезпечує копіями НД;
- надає усі види бібліографічних довідок на підставі наявних каталогів і НД;
- надає довідки і консультації з питань стандартизації зацікавленим організаціям (користувачам).

Аналізування стану нормативних документів у сфері оборони

Згідно з угодами [12, 13] державні стандарти колишнього СРСР, в тому числі і стандарти у сфері оборони, набули статус міждержавних і є чинними в Україні. З метою координації робіт з міждержавної стандар-

тизації Україна приєдналася до угоди щодо утворення Міждержавної Ради зі стандартизації метрології та сертифікації [12]. Цією радою визнано, що галузеві стандарти, технічні умови, каталоги уніфікованих деталей і вузлів, затверджені міністерствами колишнього СРСР, використовуються, за умови їхньої несуперечності з чинним законодавством конкретної держави, підприємствами та організаціями держав-учасниць угоди до закінчення терміну дії чи заміни на національний НД.

Визнано міждержавними галузеві організаційно-методичні НД (РД, РД В, Р В), а також НД з метрології (покажчики, рекомендації, інструкції), затверджені і введені у дію колишнім Держстандартом СРСР чи його інститутами. Така політика дала змогу зберегти нормативну базу виробництва оборонної продукції та міждержавної кооперації.

Поточний стан ГФНД у сфері оборони та його кількісний аналіз було проведено у першому розділі цієї статті. У цьому розділі буде проаналізовано якісний стан НД.

Основу ГФНД у сфері оборони складають загально-технічні та організаційно-методичні системи і комплекси стандартів, що регламентують процеси планування, розроблення, випробування, виробництва, експлуатації та ремонту військової техніки, розроблені ще за часів Радянського Союзу [14]:

- комплексна система загальних технічних вимог (КСЗТВ ВТ);

- система розроблення та постановки на виробництво (СРПВ ВТ);
- комплексна система контролю якості (КСКЯ ВТ);
- єдина система конструкторської та технологічної документації (ЄСКТД);
- єдина система захисту від корозії та старіння (ЄСЗКС);
- комплекси стандартів «Мороз-5», «Клімат-6»;
- страховий фонд документації (СФД).

Основні складові проблеми розвитку ГФНД у сфері оборони:

- технічна та інтелектуальна застарілість НД;
- неузгодженість обсягів робіт, що виконуються, із завданнями та вкрай обмежене фінансування.

Під час виконання ДП «УкрНДНЦ» низки НДР було проведено аналіз ГФНД у сфері оборони, який свідчить, що значна частина міждержавних військових НД застаріла і має такі недоліки:

- не враховують потреби держави із забезпечення обороноспроможності, не завжди відповідають сучасному рівню розвитку науки й техніки;
- передбачають централізацію управління та організацію виробництва продукції для потреб оборони за замкнутим циклом;
- не враховують результати реформування національної економіки, зокрема оборонно-промислового комплексу, а також Збройних Сил та інших військових формувань;
- не передбачають кооперації з іншими країнами і забороняють модернізацію без авторського нагляду;
- не враховують вимоги новітніх технологій щодо створення сучасних та конкурентноспроможних зразків озброєння.

Разом з цим міждержавні військові НД використовуються оборонно-промисловим комплексом держави у процесі виробництва продукції, робіт і послуг оборонного призначення.

Перспективи розвитку ГФНД у сфері оборони

Результати аналізу чинних ГОСТ систем КСЗТВ ВТ, КСКЯ ВТ, СРПВ ВТ та інших НД у сфері оборони свідчать, що встановлені ними вимоги певною мірою зберігають свою актуальність і практичну значимість і сьогодні. Тому не викликає сумніву доцільність їхнього використання, як нормативної основи, для розроблення національних стандартів на загальні технічні вимоги (ЗТВ) до ОВТ, за умови визначення можливості з об'єднання стандартів КСЗТВ ВТ і КСКЯ ВТ в єдину систему, а також розроблення і постановки на виробництво оборонної продукції у відповідних галузях промисловості та адаптації НД, які будуть розроблені на їхню заміну, до сучасних вимог (зокрема з урахуванням нових підхо-

дів та технологій проектування, розроблення нових зразків зброї та техніки).

На погляд авторів, це обумовлює такі перспективи удосконалення ГФНД у сфері оборони:

- перероблення основоположних стандартів систем і комплексів з метою приведення їх у відповідність з вимогами національної системи стандартизації, уточнення складу систем і проведення досліджень з можливості перетворення НД системи ЗТВ до комплексу загально видових НД;
- поширення сфери дії НД на всі стадії життєвого циклу ОВТ, при цьому, з метою економічної доцільності потрібно передбачити розроблення, на базі НД системи ЗТВ, зразків техніки подвійного застосування, для оборони і господарства України;
- уточнення взаємопов'язаності та додержання принципу ієрархічності між рівнями документів;
- проведення досліджень з визначення можливостей об'єднання КСЗТВ ВТ і КСКЯ ВТ в єдину «Комплексну систему ЗТВ до ОВТ, методів контролю та випробувань».

Іншою проблемою є не закріплення за центральними органами виконавчої влади, технічними комітетами стандартизації міждержавних військових та інших НД у сфері оборони. Вимогами [15] встановлено періодичність перегляду НД не рідше одного разу на 5 років, згадані у першому розділі цієї статті 2959 стандартів у сфері оборони взагалі не переглядалися. Відповідно до цього виникає потреба стосовно відкриття науково-дослідної роботи з перегляду існуючого фонду НД у сфері оборони.

Проблема створення автоматизованої (електронної) бази даних ГФНД у сфері оборони та відповідної інформаційної мережі є актуальною, але у межах цієї статті не розглядається.

У Міністерстві оборони України, інших військових формуваннях та у виробників озброєння періодично виникають потреби у використанні військових стандартів НАТО, стандартів технічно розвинутих країн (США, Японія тощо). Але порядок прийняття цих НД в Україні не встановлено.

Аналізуючи можливі напрямки перспектив розвитку НД у сфері оборони, треба звернути увагу на такий важливий аспект, як використання сучасних інформаційних технологій. Саме сучасні інформаційні технології поряд із прогресивними технологіями матеріального виробництва, перш за все складної продукції для потреб оборони, дозволяють забезпечити суттєве підвищення працездатності, якості продукції, та у той же час, значно скоротити термін постановки на виробництво нових виробів, які відповідають прискіпливим вимогам замовників озброєння.

У даному випадку йдеться про можливе застосування *CALS*-технологій (*Continuous Acquisition and*

Life cycle Support) у національній системі стандартизації у сфері оборони¹.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Перспективні напрямки у розвитку ГФНД у сфері оборони:

- пріоритетне розроблення НД на групи однорідної продукції та максимальне обмеження розроблення стандартів на конкретну ПОП;
- розроблення НД на типові технологічні процеси, що здійснюють ефективний вплив на якість продукції;

¹ **CALS** — концепція та ідеологія інформаційної підтримки життєвого циклу продукції на всіх його стадіях, заснована на використуванні єдиного інформаційного простору (інтегрованого інформаційного середовища), що забезпечує одноманітні способи взаємодії всіх учасників цього циклу.

Стратегія CALS об'єднує в собі застосування сучасних інформаційних технологій, реінжиніринг бізнес-процесів, застосування методів «паралельного розроблення», стандартизацію у сфері спільного використання даних і електронного обміну даними замовників продукції оборонного призначення, постачальників (виробників) продукції, експлуатаційного і ремонтного персоналу, яка реалізована у формі стандартів, що регламентують правила вказаної взаємодії переважно за допомогою електронного обміну даними.

«Решая важную проблему повышения качества и конкурентоспособности наукоемкой продукции на основе CALS, зарубежные фирмы преследовали и задачу ограничения доступа на рынок продукции тех предприятий, которые не сумеют овладеть новейшими технологиями. И дело не только в том, что отечественные предприятия не смогут взаимодействовать на одном информационном языке с зарубежными фирмами. Главное в том, что применение CALS-технологий позволяет значительно снизить себестоимость производимой продукции при одновременном значительном повышении ее качества и удобства в эксплуатации» [16].

Країнами ЄС, НАТО вже третє десятиліття виконуються сучасні широкомасштабні програми з розроблення і реалізації інтегрованих інформаційних технологій виробництва високотехнологічної продукції, в першу чергу, озброєння для забезпечення потреб армії.

«В последние годы работа по созданию национальных CALS-стандартов проводится в России. С этой целью создан Технический комитет стандартизации ТК 431 «CALS-технологии», силами которого разработан ряд стандартов серии ГОСТ Р ИСО 10303, являющихся аутентичными переводами соответствующих международных стандартов (STEP)» [16].

- підвищення науково-технічного рівня НД, обов'язкової відповідності міжнародним стандартам, усунення невиправданої регламентації дій розробників озброєння;

- скорочення кількості організаційно-методичних стандартів на продукцію, які зайво конкретизують параметри виробів для потреб оборони й обмежують дії конструкторів;

- збільшення кількості НД на групи однорідної продукції, у яких встановлюються базові параметри та важливіші бойові можливості озброєння.

Вирішення вищезазначених проблем і перспективи розвитку ГФНД у сфері оборони на найближчі роки потребує проведення таких заходів:

- передбачення перевірки і перегляду НД у сфері оборони у проектах Концепції та Державної цільової програми стандартизації на період з 2013 по 2017 роки;

- належного фінансування державою розроблення НД на оборонну продукцію як за обсягами, так і за ритмічністю та узгодженістю з програмами та планами робіт із стандартизації;

- започаткування науково-дослідних робіт з:

- а) аналізу відповідності систем і комплексів стандартів, що регламентують процеси планування, розроблення, виробництва та експлуатації продукції оборонного та спеціального призначення;

- б) вивчення перспектив розвитку ГФНД у сфері оборони в умовах застосування сучасних інформаційних технологій;

- в) перевірки (перегляду) НД у сфері оборони, чинних в Україні, розроблення, за потреби, національних стандартів ДСТУ В, зокрема на заміну міждержавних військових стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ткаченко В., Подойніцин В. Національна система стандартизації у сфері оборони. Проблеми та перспективи розвитку // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 5. — С. 3—10.
2. Ткаченко В., Подойніцин В., Погребецька Н. Проблеми перегляду міждержавних стандартів // Стандартизація, сертифікація, якість. — 2012. — № 2. — С. 12—18.
3. КНД В 50-053-95. Керівний нормативний документ зі стандартизації озброєння та військової техніки. Положення про державний фонд нормативної документації з озброєння та військової техніки / Затв. наказом Держспоживстандарту України від. 24.07.1995 № 3 (гриф обмеження доступу).
4. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 № 1932-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1932-12>.
5. Закон України «Про державне оборонне замовлення» від 03.03.1999 № 464-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=464-14>.
6. Постанова КМУ «Про створення національного фонду нормативних документів» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1395-2002-%EF>.
7. Постанова КМУ «Питання державного оборонного замовлення» від 27.04.2011 № 464 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://document.ua/pitannija-derzhavnogo-oboronnogo-zamovlennja-doc54892.html>.
8. ДСТУ 1.1:2001. Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Терміни та визначення основних понять.
9. ДК 004:2008. Український класифікатор нормативних документів (ICS : 08, MOD) / Затв. Наказом Держспоживстандарту України від. 26.08.2008 № 301.

10. Стандарти на військову техніку. Показчик 2005. Тематичний показчик. Т. 1. — Нумераційний показчик. Т. 2 — (гриф обмеження доступу).
11. ДСТУ В 1.3-96. Порядок видання нормативних документів з стандартизації озброєння та військової техніки і забезпечення ними користувачів — (гриф обмеження доступу).
12. Соглашение «О проведении согласованной политики в области стандартизации, метрологии и сертификации» от 13.03.1992. — Москва [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_200.
13. Соглашение «Об организации работ по межгосударственной стандартизации вооружения и военной техники» от 03.11.1995. — Москва [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://russia.bestpravo.ru/fed1995/data01/tex11422.htm>.
14. «Концепція державної системи стандартизації озброєння та військової техніки в Україні», «Програма основних робіт по реалізації концепції державної системи стандартизації озброєння та військової техніки», від 28.04.1994 (гриф обмеження доступу).
15. Закон України «Про стандартизацію» від 17.05.2001 № 2408-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ucrf.gov.ua/uk/doc/laws/1149754656/>.
16. Давыдов А., Барабанов В., Судов Е. CALS-технологии: основные направления развития [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dissercat.com>. ■

НОВИНИ ISO

Стандарти ISO для управління ризиками внаслідок впливу радону

Нова серія стандартів ISO на вимірювання вмісту радону у доквіллі та будівлях допоможе оцінити природне радіоактивне випромінення, зокрема радону, який вважається другою за значимістю причиною виникнення раку легенів після куріння, і, за даними ВООЗ, відповідає за виникнення 3—14 % таких захворювань у всьому Світі.

ISO 11665:2012 «Вимірювання радіоактивності в навколишньому середовищі. Повітря: радон-222» складається з кількох частин і включає настанови щодо вимірювання активної концентрації радону-222 і потенційну концентрацію у повітрі альфа-випромінення продуктів розкладання з коротким терміном життя.

Серія стандартів ISO 11665 встановлює кілька методів випробувань. Вибір методу залежить від призначення даних і досліджуваного об'єкта, наприклад, підземних шахт, житлових будинків, громадських будівель, робочих місць, поза приміщеннями тощо.

ISO 11665 складається з декількох частин під загальною назвою «Вимірювання радіоактивності в навколишньому середовищі. Повітря: радон-222»:

- Частина 1. Джерела радону і його короткоживучих продуктів розпаду та пов'язані з ними методи вимірювання;

- Частина 2. Комплексний метод вимірювання для визначення середньої концентрації потенційної альфа-енергії та його короткоживучих продуктів поділу;

- Частина 3. Точковий метод вимірювання концентрації потенцій-

ної альфа-енергії та його короткоживучих продуктів поділу;

- Частина 4. Комплексний метод вимірювання для визначення середньої об'ємної активності з використанням пасивного відбору проб і аналізу із запізненням;

- Частина 5. Безперервний метод вимірювання об'ємної активності;

- Частина 6. Точковий метод вимірювання об'ємної активності;

- Частина 7. Метод накопичення для оцінювання швидкості виділення з поверхні;

- Частина 8. Методології первинних і додаткових досліджень у будівлях.

У розробленні перебувають такі частини:

- Частина 9. Метод визначення коефіцієнта випаровування пористих будівельних матеріалів;

- Частина 10. Визначення коефіцієнта розсіяння у водостійких матеріалах за допомогою вимірювання питомої об'ємної активності;

- Частина 11. Метод випробувань ґрунтового газу.

Частини стандарту з ISO 11665-1 по ISO 11665-8 розроблено підкомітетом SC 2 «Радіологічний захист» технічного комітету ISO/TC 85 «Ядерна енергетика». ■

За матеріалами www.iso.org